

La pujada de la Catedral

108

78 ESGLAONS

La pujada de la Catedral comença a la placeta reduïda que es forma a mig carrer de la Força i acaba al Palau Episcopal, davant la plaça dels Apòstols. Comprèn dos sectors diferenciats: el de les escales de la Pera i el de la pujada que duu a la plaça dels Lledoners i a la dels Apòstols.

El carrer de les escales de la Pera va ser obert a partir del 1530, segons ha documentat el doctor Jaume Marquès, i fou una iniciativa del capítol de la catedral. És un indret on s'emmarcava meravellosament la poesia que, als anys cinquanta, Salvador Espriu dedicà a Girona:

*A poc a poc van pujant
peus feixucs de canonge
aquest silenci dur de les
escales de la nit, i sentim
com l'angunió respir ens
atansa a tot l'immòbil
temps de la ciutat.*

La impressió de Josep Pla va també lligada a la clerecia trista i resignada que puja en direcció al bisbat, però destaca esplèndidament el teló de fons de les escales: «A dalt de tot, un contrafort mascle i tens de la seu i en un punt del seu trajecte li cauen a sobre, de les parets d'un hort, unes masses de glicines d'un perfum ensucrat».

La secció granada de la Pujada, composta de 78 esclaons força amples, queda delimitada per casals de notable interès arquitectònic. Després dels baixos que foren ocupats per l'antiga impremta Franquet, la primera porta a mà dreta té una llinda amb la inscripció «Ave Maria, sin pecado concebida». Durant els anys seixanta, a l'entrèsol, hi tingué una acadèmia el mestre Josep Mascort, que havia estat disputat a Corts per Esquerra Republicana (1936) i comissaris delegat de la Generalitat (1938). En un replà immediat i servint-li de límit per la banda est es troba el magnífic casal de la Pabordia, edifici transformat però amb una història que recula al segle XIII. És molt notable el seu pati. L'actual botiga que s'hi ha instal·lat deixa veure a la part septentrional restes de conduccions d'aigua, la qual cosa ha fet suposar que originàriament fos destinada a banys.

Les cases que segueixen, la 6 i la 8, tenen menys interès, però duen a la llinda la inscripció «Salrà» i els anys 1556 i 1560. Corresponien al mateix propietari de la casa número 4 del carrer de la Claveria, on apareix la inscripció Antoni Pagès, de Celrà (1550).

Per la banda de l'esquerra, la casa més atractiva és la que duu el número 7 i pertany a Marcel·lí Laporta. Per mitjà d'una volta comunica amb la casa número 3 del carrer de Cúndaro i disposa d'un recollit jardí.

Després de les escales del car-

rer de Cúndaro, trobem la casa número 9 que havia estat, durant els segles XVI-XVII, carnisseria dels capellans. Sobre la finestra de la façana septentrional hi ha la data del 1684.

LA MARE DE DÉU DE LA PERA

La font de la Mare de Déu de la Pera és construïda en un cantó del mur que sosté el terraplà on s'amaga la cisterna que recull aigües pluvials sota l'esplanada del campanar de la seu. Data del 1525 i fou costejada pel capítol. La imatge de la Verge no és la primitiva, ja que fou executada el 1783 per Joan Figarola. Durant la guerra civil de 1936-39 resultà malparada i hagué de ser restaurada. Abans, el 1934, arran dels fets d'octubre, hom ja havia intentat d'enderrocar-la. El desembre de 1947 el bisbe Carrià beneí la imatge restaurada i reposada. Dessota la imatge es veu una làpida del 1525 i dues aixetes que surten de sengles caps de lleó.

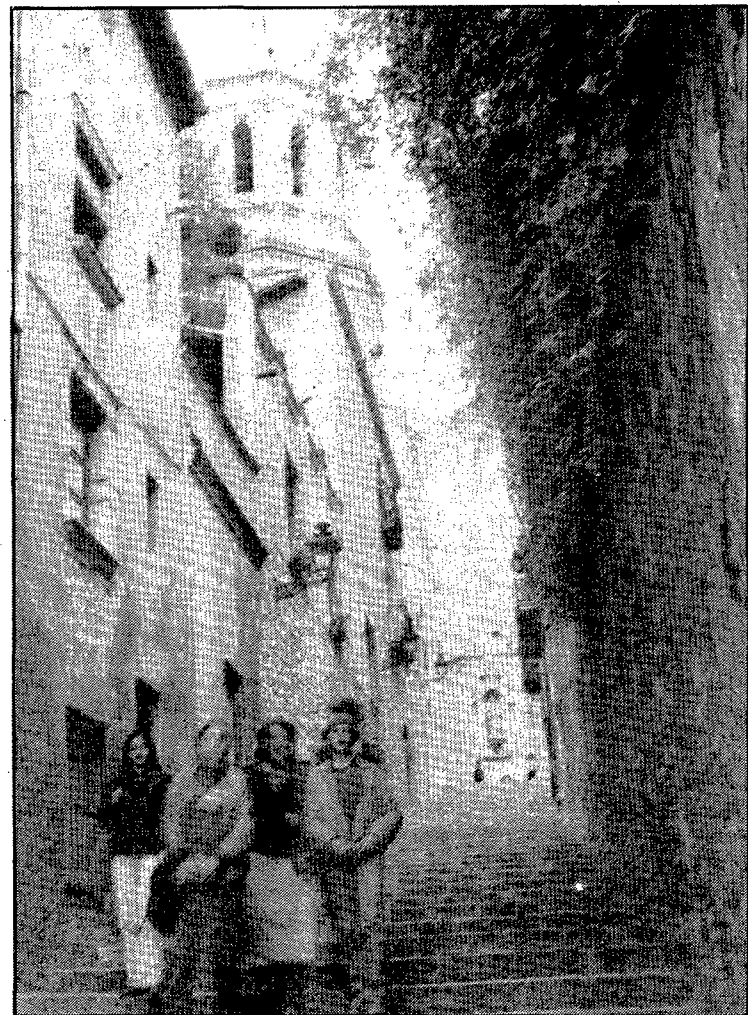
EL CASAL DE L'ARDIACONAT MAJOR

A la dreta de la Mare de Déu de la Pera, dominant l'esplanada de la plaça dels Apòstols, s'alça el gran casal que pertangué a l'ardiaconat major de la seu, reedificat al segle XVI-XVII però amb reminiscències d'estil romànic i gòtic. En aquest edifici noble s'allotjà el rei Joan II l'any 1458 i, al segle passat, hi havia funcionat la Normal. Va ser restaurat el 1931 per iniciativa del seu propietari, Josep Mirandes i Medrano, home vinculat a l'ajuntament gironí del temps de Primo de Rivera.

A la façana destaca la portada dovellada, amb l'escut familiar, i elements de la construcció primitiva. En un finestral alt, en el cantó dret, es llegeix «Archiepiscopus maior Gerunde 1666», i en una altra finestra «Don Bernardus de Cardona, 1556». Té un jardí molt recollit.

EL PALAU EPISCOPAL

Com un gran castell medieval, el Palau del Bisbe corona la pujada i domina amb una alta torre l'entorn catedralici. És un edifici

El que oficialment és el començament de la pujada a la Catedral és molt més conegut com «les escales de la Pera»

que ha sofert moltes transformacions i adaptacions en distintes èpoques. Conserva paraments romànics, però destaca sobretot per l'ampliació renaixentista del segle XVI. Al segle següent hom hi afegí la part que dona a la plaça dels Lledoners. Una simfonia de finestres i de balcons amb detalls que van del gòtic al renaixement confereix al murallam de pedra el to noble de les dignitats. Ara hi funcionen les oficines de la cúria i el despatx del bisbe, i des del 1979 ha adaptat les dependències superiors a Museu d'Art. Aquest museu és format pels fons del Museu Arqueològic i de Belles Arts, propietat de la Diputació, i del Museu Diocesà. Compta amb vint-i-una sales en les quals són exposades peces que van de l'època paleocristiana a la postguerra, a part de sales destinades a biblioteca, àudio-visuals, etc. Pel conjunt dels materials i obres que aplega, ha esdevingut un dels primers museus de Catalunya. Forma part de la xarxa de museus de la Generalitat.

EL PORTAL DELS APÒSTOLS

La plaça que es forma davant el Palau Episcopal rep el nom popular de plaça dels Apòstols, la qual no figura al nomenclàtor de l'Ajuntament encara que la denominació sigui ben viva entre els gironins. El nom fa referència al portal meridional de la seu, on fins el 1936 hi havia les figures dels 12 apòstols. L'obra va ser executada al segle XIV amb la intervenció de diferents mestres, entre els quals Pere Sàcoma i Guillem Morell. Les escultures de terracota que representava els apòstols foren obrades per Antoni Claperós vers 1460.

La portada va quedar inconclusa al segle XV i, als anys setanta d'aquest segle, hom la prosseguí amb un criteri discuti-

ble després d'haver enderrocat el porxo que tants anys l'havia soplujada. El projecte elegit era signat per l'arquitecte Joaquim de Ros i de Ramis. El materialitzà l'any 1975 la Direcció General del Patrimoni Artístic i Cultural.

Asseguts damunt la terrassa de la cisterna de la seu, podem contemplar el campanar, el rellotge i els contraforts de la nau gòtica, i reviu també la descripció de Santiago Rusiñol: «Sembla que tota una pedrera s'ha anat desmuntant i deixant masses que el temps i el sol n'han fet grans palaus! Sembla que han sortit de terra, i el goteig de la pluja hi ha anat dibuixant cresteries, i finestral, i cornises, i sembla que, en fer-se edificis, una gran fornàl ho ha cuit tot, deixant les lloses de blau d'ombra, els murs d'aram i els suports de bronzo, i que tot no és obra feta pels homes, perquè són massa petits els homes per aixecar tan bella ossamenta». Allà mateix la curiositat ens fa contemplar tombes de canonges, victors pintats a la paret, i per damunt nostre el so de les campanes ens transporta al temps en què una església dominadora marcava el temps de la ciutat. Una de les campanes caigué —la de l'Assumpta— el dia de Corpus del 1946 del campanar a baix. No cal dir que els 1600 quilos de metall s'estavellaren, però sorprenentment no afectaren cap persona. A la plaça, com hem dit, s'hi veuen diverses tombes. Antigament acollia el cementiri dels marrecs. Arran d'unes obres de pavimentació que s'hi efectuaren el 1968, aparegueren materials romans: ceràmica, àmfores, carrers de pedra sorrenca i una copa bitronco-cònica, la qual és la peça més antiga de la vella Gerunda.

J. Clara

La part més alta de la pujada a la Catedral condueix directament al museu d'Art (Foto: Comalat)

Radiocadena a GIRONA RTVE

AVUI, de 17.00 a 21.00

Camp d'Esports

Tota la informació polisportiva de la jornada i el resultat de la travessa

RADIOCADENA OM (1395 KHz), ràdio de contingut
FM (93.5 MHz), més musical